

• Politieberaden

- Korpsbeheerdersberaad

Juridische Zaken
Adres Segeerssingel 10

Postadres Postbus 5009
4330 KA Middelburg

Telefoon
Behandeld door

Onderwerp Nieuwe Wob

- Ministerie van BZK
Mevrouw mr. drs. J.W.E. Spies
Postbus 20011
2511 EZ Den Haag

Datum 27 september 2012
Ons kenmerk 2012101242
Uw kenmerk 2012-0000403662 en 2012-0000403171
Blad 1 van 4.
Bijlage(n) geen

> *Excellentie,*

- U heeft zowel de voorzitter van de Raad van Korpschefs als het Korpsbeheerdersberaad verzocht advies uit te brengen over uw voorgenomen wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Deze reactie geef ik mede namens de voorzitter van de Raad van Korpschefs.

In uw adviesaanvraag vraagt u expliciet aandacht te besteden aan het voorgestelde individuele inzagerecht. U geeft tevens aan dat de verhouding Wob en Wet politiegegevens (Wpg) bij de evaluatie van laatstgenoemde wet aan de orde zal komen.

Uw voorstel is, zo begrijp ik, ingegeven door een aantal ontwikkelingen zoals kennelijk onredelijk gebruik van de Wob, omvangrijke verzoeken en knelpunten aangaande bijzondere openbaarmakingen van bijzonder belanghebbenden. Vooropgesteld zij dat de politie het belang onderschrijft van een transparante overheid en de positieve rol van de Wob daarin. Positief acht ik het dat door u wordt onderkend dat in de praktijk een aantal knelpunten zijn ontstaan waarbij, onder meer, sprake is van kennelijk onredelijk gebruik van deze wet. Wel heb ik twijfels of het onderhavige wetsvoorstel hiervoor een oplossing biedt. Ik licht dit hieronder aan u toe.

Kennelijk onredelijk gebruik Wob

De politie wordt veelvuldig geconfronteerd met oneigenlijk gebruik van de Wob, waarbij voor een deel zelfs sprake is van kennelijk onredelijk gebruik van deze wet. Dit komt niet zozeer door de Wob zelf, maar vooral door de verhouding van deze wet met de Wpg en de beperkte interpretatie die de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geeft aan het begrip 'politiegegevens'.

Door deze beperkte interpretatie wordt de werking van de Wpg als 'lex specialis' ten opzichte van de Wob als 'lex generalis' sterk ingeperkt. Dit heeft tot gevolg dat veelvuldig allerlei opsporingsinformatie, zoals onderdelen van actuele opsporingsdossiers, en informatie over verkeersovertredingen met een beroep op de Wob wordt opgevraagd. Deze ontwikkeling leidt tot ernstige risico's voor de opsporingspraktijk en tot aanzienlijke bestuurlijke lasten bij de politie. Hoewel deze problematiek uitvoerig aan de orde zal komen bij de evaluatie van de Wpg is zij dermate zwaarwegend dat zij ook in dit verband niet onbesproken kan blijven.

- De politie heeft met name zorgen over het opvragen van gegevens uit opsporingsdossiers. De in deze dossiers opgenomen informatie en op basis daarvan opgemaakte dossiers vallen slechts onder de Wpg voor zover het persoonsgegevens betreft.

Onderwerp Nieuwe Wob
Datum 27 september 2012
Blad 2 van 4

De Afdeling Bestuursrechtspraak is daar zeer strikt in. Alle overige in het dossier opgenomen informatie, waaronder allerlei specifieke details over het delict of over de opsporingsmethodiek, is in beginsel openbaar tenzij de politie per geweigerde passage kan aantonen dat openbaarmaking in strijd kan zijn met het opsporingsbelang. Een vergelijkbare problematiek doet zich overigens ook voor bij andere dossiers die door politie worden opgemaakt ter uitvoering van de politietaak.

Opmerkelijk is bovendien dat opsporingsinformatie integraal buiten de werking van de Wob wordt gehouden zodra de fase van vervolging ingaat.¹ Zoals al eerder door de politie is aangegeven kost voornamelijk het schonen van opsporingsdossiers erg veel tijd en moet dit ook door opsporingsambtenaren plaatsvinden. Zij zijn de enigen die kunnen beoordelen welke informatie als politiegegeven heeft te gelden en welke informatie van belang is voor de opsporing of waaruit een bepaalde tactiek blijkt. Een jurist of administratief medewerker die niet thuis is in het politiewerk kan dit niet.

Een neveneffect van dit onderscheid is ook dat een korps besluitvorming tracht aan te houden totdat duidelijk is dat er overgegaan wordt tot vervolging en daarmee de documenten beschermd worden door artikel 365 Wetboek van Strafvordering. Dit teneinde te voorkomen dat de vervolging geschaad wordt.

Door het ruimhartiger verstrekkingenregime van de Wob ten opzichte van de Wpg wordt een platform geschapen voor allerlei verzoeken die niets meer van doen lijken te hebben met de oorspronkelijke gedachte van de Wob: het scheppen van de noodzakelijke voorwaarden voor de democratische controle van burgers op bestuursorganen. Veeleer lijken die verzoeken te zijn ingegeven door financieel gewin of het frustreren van de politietaak. Ik ben dan ook van oordeel dat een betere afbakening tussen de Wpg en de Wob, ten faveure van eerstgenoemde wet, voor de politie reeds zou leiden tot een afname van het aantal oneigenlijke en kennelijk onredelijke verzoeken. Om die reden pleit ik er nu reeds voor om, of in de Wob of in de Wpg, expliciet op te nemen dat alle gegevens die de politie verwerkt in het kader van de uitvoering van de politietaak, buiten de werkingssfeer van de Wob te laten vallen.

Een belanghebbende zelf heeft vanzelfsprekend wel toegang tot deze gegevens op grond van zijn inzagerecht zoals geregeld in het Wetboek van Strafvordering of op grond van het kennismemingsrecht zoals geregeld in de Wpg. Deze aanpassing heeft mijn voorkeur boven de aanpassingen in uw wetsvoorstel, omdat hiermee het probleem zelf wordt aangepakt en niet alleen de symptomen. Bijkomend voordeel hiervan is ook dat er geen drempels worden opgeworpen voor welwillende burgers die met goede bedoelingen een beroep op de Wob doen.

Voor zover er door minder welwillende burgers (kennelijk) onredelijk gebruik wordt gemaakt van de Wob is dit bovendien vooral gelegen in een samenloop van deze wet met de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen, de Wet elektronisch bestuurlijk verkeer en de vrij aantrekkelijke proceskostenvergoeding van €437,00 per punt.

¹ Artikel 365 Wetboek van Strafvordering is dan van toepassing.

Onderwerp Nieuwe Wob
Datum 27 september 2012
Blad 3 van 4

Daardoor heeft de politie te maken met de volgende zaken:

- (Nieuwe) verzoeken en ingebrekestellingen worden verhuld gedaan in andere verzoeken of bezwaarschriften gericht tegen andere besluiten die toezien op andere zaken;
- Verzoeken en ingebrekestellingen worden verstuurd naar faxnummers van buitenposten;²
- Van bepaalde verzoekers wordt vermoed dat zij elkaar afwisselen als 'gemachtigden'.

Al diverse malen zijn forse vergoedingen aan slechts enkele personen uitgekeerd waarbij ook evident is dat het niet om de gevraagde informatie gaat / kan gaan. Zo is er een verzoeker die vanuit een ver exotisch oord met een postadres in Enschede stelselmatig korpsen bevrageet over gehouden verkeerscontroles en de 'opbrengst' daarvan. De informatie over de betreffende controle wordt gehaald uit persberichten of gebaseerd op bijvoorbeeld een melding van een verkeerscontrole op een forum.

Ik constateer vooral dat het laagdrempelige karakter van de Wob in combinatie met de verplichtingen die voortvloeien uit de Awb tot ongewenste situaties leidt. Mogelijk zou het schrappen van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen en een aanpassing op het Besluit proceskosten bestuursrecht³ al leiden tot minder sterke prikkels om het systeem te trachten te frustreren. Ook dit heeft onze voorkeur boven de maatregelen in het onderhavige wetsvoorstel.

Individueel inzagerecht (artikelen 7a, 7b en 7c)

Een individueel inzagerecht acht ik strijdig met de gedachte achter de Wob. De Wob is bedoeld om controle uit te kunnen oefenen op het openbaar bestuur, waarbij de gedachte is: "openbaar voor de één, is openbaar voor een ieder". Het individueel inzagerecht beoogt geen algemene openbaarmaking en is veelal ingegeven vanuit een persoonlijk belang. Dit laatste belang is geen wegingsfactor in de Wob en behoort dit ook niet te worden. Wel heb ik oog voor deze persoonlijke belangen en vind ik dat dit in de bijzonder wetgeving behoort te worden geregeld. Voor de politie is dit de Wpg waar al een individueel inzagerecht is geregeld. Als dit uitbreiding behoeft, waarbij gedacht kan worden aan een inzagerecht voor nabestaanden, heeft het de voorkeur om dit in deze wet te regelen.

In dit verband wijs ik er ten slotte nog op dat een individueel inzagerecht in de Wob naast het individueel inzagerecht in de Wpg leidt tot onduidelijkheid, verdere afstemmingsperikelen en (hierdoor) wederom de kans vergroot op misbruik.

In relatie tot het individueel inzagerecht breng ik ook de ontwikkelingen met betrekking tot het boetevolgsysteem onder de aandacht. Met dit systeem worden documenten na een inlog toegankelijk voor de betrokkene. Daarmee vormt dit systeem geen openbaarmaking in de zin van de huidige Wob. Dit systeem hoort echter ook niet onder het nieuwe individuele inzagerecht geschaard te worden, maar volledig onder de Wpg. Het individueel inzagerecht zou wat mij betreft uitgesloten moeten zijn zodra er ook politiegegevens in het geding zijn.

² Doordat legitieme verzoeken wel herkenbaar zijn, zijn deze in het verleden ooit in behandeling genomen. Daarmee worden die faxnummers geacht open te staan. Zie bijvoorbeeld Rechtbank Roermond 3 juli 2012, *LJN*: BX1140. Hierdoor zien de korpsen zich helaas genoodzaakt diverse communicatiemogelijkheden af te sluiten.

³ Volgens vaste rechtspraak wordt het niet verstrekken van een document gelijkgesteld aan een weigering. Het alsnog toezenden in de bezwarenfase wordt beschouwd als een gegrondverklaring. Zie bijvoorbeeld Rechtbank Roermond 21 november 2011, *LJN*: BU5860 en ABRvS 3 september 2008, *LJN*: BK4128.

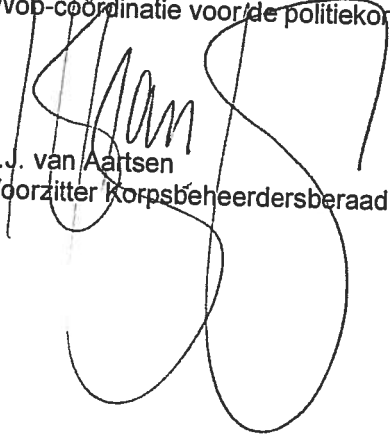
Onderwerp Nieuwe Wob
Datum 27 september 2012
Blad 4 van 4

• Samenvattend ben ik dan ook van oordeel dat er bij de politie geen behoefte bestaat om een individueel inzagerecht in de Wob op te nemen.

Omvangrijke verzoeken (artikel 6)

U stelt voor om bij omvangrijke verzoeken de mogelijkheid te bieden om over te gaan tot gefaseerde besluitvorming en/of slechts te volstaan met een steekproef. Recente ervaringen leren mij dat met bijna alle verzoekers goede afspraken te maken zijn daar waar de verzoeken omvangrijk zijn. Het is positief dat hiervoor nu ook een wettelijke grondslag geboden wordt. Een probleem blijft dat grote verzoeken veelal toezien op enorm veel data die de politie in de systemen heeft, maar waarbij de systemen niet zijn ingericht om lijsten met die data te produceren.

Voor het overige leidt uw voorstel niet tot het maken van nadere opmerkingen. Indien u over concrete knelpunten meer informatie wenst te ontvangen, kunt u contact opnemen met de afdeling Juridische Zaken van Politie Zeeland via 0118 - 43 22 14. Zij voeren de landelijke Wob-coördinatie voor de politiekorpsen.

J.J. van Aartsen
Voorzitter Korpsbeheerdersberaad

Voorafgaande brief van 27 september 2012 van de Korpsbeheerders en Raad van Korpschefs is een reactie op de navolgende consultatiebrieven van 12 juli 2012 van de minister van BZK

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Het Korpsbeheerdersberaad
t.a.v. de heer J.J. van Aartsen, voorzitter
Postbus 114
3730 AA De Bilt

**DGBK/Burgerschap en
Informatiebeleid
Interactie**

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 12 juli 2012
Betreft Adviesaanvraag wijziging Wet openbaarheid van bestuur

Kenmerk
2012-0000403171

Bijlagen
1

Geachte heer Van Aartsen,

Hierbij zend ik u het concept van het voorstel tot wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur in verband met aanvullingen inzake onredelijke en omvangrijke verzoeken, inzake bijzondere verstrekkingen alsmede inzake hergebruik en in rekening te brengen vergoedingen (Wet aanpassing Wob). Het wetsvoorstel is de uitwerking van de maatregelen die zijn aangekondigd in de aan de Tweede Kamer verzonden brief van 31 mei 2011 (Kamerstukken II, 2010/11, 32802, nr. 1).

Graag ontvang ik uw advies over dit wetsvoorstel. Ik vraag u daarbij ook in te gaan op de vraag naar de behoefte aan de artikelen 7a, 7b en 7c van het nieuw voorgestelde hoofdstuk III-A over verstrekking van niet-openbare informatie aan bijzondere belanghebbenden (artikel I, onderdeel D, van het wetsvoorstel).

Mede gelet op de vakantieperiode hanteer ik een langere consultatietermijn dan normaal en zie ik uw reactie graag uiterlijk 1 oktober 2012 tegemoet.

Te uwer informatie vermeld ik dat in eerdergenoemde brief van 31 mei 2011 ook specifiek aandacht is besteed aan de afhandeling van Wob-verzoeken bij de politie. In het bijzonder is ingegaan op het boetevolgsysteem en de verhouding tussen de Wob en de Wet politiegegevens (Wpg). Aan deze verhouding tussen de Wob en de Wpg zal in het kader van de evaluatie van de Wet politiegegevens aandacht worden besteed.

Een brief van gelijke strekking zend ik heden aan de Raad van Korpschefs.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Mevrouw mr. drs. J.W.E. Spies

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

De Raad van Korpschefs
t.a.v. de heer L.Th.C. Kuijs, voorzitter
Postbus 14
3730 AA DE BILT

DGBK/Burgerschap en
Informatiebeleid
Interactie

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 12 juli 2012
Betreft Adviesaanvraag wijziging Wet openbaarheid van bestuur

Kenmerk
2012-0000403662

Bijlagen
1

Geachte heer Kuijs,

Hierbij zend ik u het concept van het voorstel tot wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur in verband met aanvullingen inzake onredelijke en omvangrijke verzoeken, inzake bijzondere verstrekkingen alsmede inzake hergebruik en in rekening te brengen vergoedingen (Wet aanpassing Wob). Het wetsvoorstel is de uitwerking van de maatregelen die zijn aangekondigd in de aan de Tweede Kamer verzonden brief van 31 mei 2011 (Kamerstukken II, 2010/11, 32802, nr. 1).

Graag ontvang ik uw advies over dit wetsvoorstel. Ik vraag u daarbij ook in te gaan op de vraag naar de behoefte aan de artikelen 7a, 7b en 7c van het nieuw voorgestelde hoofdstuk III-A over verstrekking van niet-openbare informatie aan bijzondere belanghebbenden (artikel I, onderdeel D, van het wetsvoorstel).

Mede gelet op de vakantieperiode hanteer ik een langere consultatietermijn dan normaal en zie ik uw reactie graag uiterlijk 1 oktober 2012 tegemoet.

Te uwer informatie vermeld ik dat in eerdergenoemde brief van 31 mei 2011 ook specifiek aandacht is besteed aan de afhandeling van Wob-verzoeken bij de politie. In het bijzonder is ingegaan op het boetevolgsysteem en de verhouding tussen de Wob en de Wet politiegegevens (Wpg). Aan deze verhouding tussen de Wob en de Wpg zal in het kader van de evaluatie van de Wet politiegegevens aandacht worden besteed.

Een brief van gelijke strekking zend ik heden aan het Korpsbeheerdersberaad.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Mevrouw mr. drs. J.W.E. Spies